

Fra: Stein Helge Glad Nordahl[post@shgn.no]

Sendt: 23.10.2022 23:56:13

Til: Helse Vest, Postmottak[sb_hve_postmottak@ihelse.net]

Tittel: Høringssvar til regional utviklingsplan: Fra PSL i den norske legeföreningen

Høring Helse-Vest utviklingsplan 2023-2035

Vi takker for invitasjonen til å komme med innspill til Helse Vest sitt arbeid med denne planen.

Praktiserende Spesialisters Landsforening (PSL) er en yrkesforening i Legeföreningen som organiserer spesialister utenfor sykehus der et flertall er offentlig finansierte avtalespesialister som har driftsavtale med de regionale helseforetakene og derved inngår i det offentlige «sørge for ansvaret».

Avtalespesialistene står i dag for ca 25% av den offentlige polikliniske spesialisthelsetjenesten i Norge innenfor flere somatiske spesialiteter og psykiatri. Over de senere år har det skjedd mye ifht å klargjøre avtalespesialistenes rolle i den offentlige spesialisthelsetjenesten, særlig ifm inngåelse av ny Rammeavtale i 2015 med senere flere tillegg. I dag har alle avtalespesialister i helseregion Vest en skriftlig samarbeidsavtale med lokalt helseforetak. Det er også etablert ordning for organisering av spesialistutdanning i avtalepraksis og felles henvisningsmottak med rettighetsvurdering er i ferd med å innføres for psykisk helsevern. I tillegg må det anføres at avtalespesialistordningen er en svært lite byråkratisk og svært rimelig løsning for den offentlige helsetjenesten, og at avtalespesialistene samarbeider godt med både helseforetakene og fastlegene.

Psykisk helse er pekt ut som strategisk innsatsnivå.

Avtalespesialistene utfører i dag en stor andel av poliklinisk behandling innen det offentlige psykiske helsevernet. Relasjon og kontinuitet er bærende elementer i terapi og er også av betydning for opplevelse av trygghet hos pasienter med kroniske psykiske lidelser. Mange av disse er sårbare og relasjonsskadede. Styrken til avtalespesialistene er både at det betyr kontinuitet i behandlingsrelasjon, fleksibilitet og høy kompetanse da de fleste har langvarig utdanning og solid praksis. I tillegg er avtalespesialistene tidseffektive og kostnadseffektive da aller det meste av arbeidstiden brukes til klinisk arbeid.

Hva kan de offentlige avtalespesialistene bidra med for helseforetaket i perioden 2023-2035?

- Gi et effektivt poliklinisk helsetilbud som del av den offentlige spesialisthelsetjenesten.
- Gjennom å tilby kontinuitet og tilgjengelighet demme opp for at pasienter oppsøker helpriate tjenester - og dermed motvirke en såkalt "todeling» av helsevesenet.
- Avhjelpe fastlegekrisen, ved å stå nært allmennlegen i en rask utredning av pasienter og derved også avlaste Helseforetakene.
- Bidra i utredning og behandling av pasienter med behov for spesialisthelsetjeneste med komplekse behov i samhandling med andre behandlere.

- Levere en stabil spesialisttjeneste over tid som vil være bedre enn ambulerende tjeneste fra sykehus.
- Være med i etablering og utvidelse av lokalmedisinske senter
- Kan tilby en kontinuitet for pasienter med behov for oppfølging over tid som sykehuspoliklinikker ofte ikke har mulighet til.
- Øke utdanningskapasiteten for personell i helseforetakene.

Vår vurdering:

I den utgaven av utviklingsplanen som er lagt ut til høring kan vi ikke finne at avtalespesialister er nevnt, dette til tross for at et av de strategiske punktene er at: *«Pasientforløpa skal vere gode og samanhengande, med tenester nærmast mogleg pasienten»*. Vi mener at offentlig avtalepraksis er en organisering som legger til rette for nettopp dette. Det henvises til Tiltaksplan for helse 2035 (som er underlagsdokument for den nye planen og ikke skal revideres nå) der et av tiltakspunktene (3.1) er å utvikle flere spesialisthelsetenester utenfor sykehusene; *«Greie ut kva slags fysiske spesialisthelsetenester som med fordel kan ytast utanfor sjukehusa på kort og lengre sikt. Lage ein plan for prioritering og utvikling av tenester utanfor sjukehusa»*. Det er derfor overraskende at avtalepraksis ikke er nevnt mens et helt avsnitt i den nye Utviklingsplanen som er lagt til høring omhandler *«Strategisk samarbeid med dei private»* der det beskrives at *«Private aktørar i helsesektoren er ein viktig del av og eit viktig supplement til dei offentlege helsetenestene. Dei står for ein stor del av spesialisthelsetenestene på Vestlandet, og i framtida må vi nytte potensialet knytt til desse betre. Helse Vest skal ha ei strategisk og bevisst haldning til korleis private aktørar kan skape synergieffektar, og bidra med kapasitet, kompetanse og innovasjon.»*

Helse Nord RHF skriver i sin tilsvarende utviklingsplan, som også ligger til høring: *«Helse Nord har driftsavtaler med omlag 90 avtalespesialister. Disse inngår som en integrert del av vår samlede spesialisthelsetjeneste. Avtalespesialister er viktige bidragsytere i den desentraliserte spesialisthelsetjenesten og bidrar til økt tilgjengelighet til spesialisthelsetjenester i regionen. Avtalespesialister er selvstendig næringsdrivende lege- og psykologspesialister som driftes gjennom offentlig finansiering. Avtalespesialister står for ca. 20 % av regionens samlede polikliniske aktivitet. Et tett og forpliktende samarbeid mellom helseforetak, private aktører og avtalespesialister er essensielt for å skape pasientens helsetjeneste med fokus på tilgjengelighet, god kvalitet og samlet effektiv kapasitetsutnyttelse»*.

Vi ber om at det også i Helse Vest sin utviklingsplan gjøres tydelig at avtalespesialistene som har driftsavtale med de regionale helseforetakene i utviklingsplanen for 2023 til 2035 er en viktig del av det totale ressursgrunnlag som må benyttes slik at det gir best realisering av helsepolitiske mål, ikke bare for pasientundersøkelser, utredning og behandling (som i dag), men også innen utdanning av helsepersonell fra helseforetakene og som en beredskapsressurs for helseforetakene ved pandemier, eller andre kriser som gjør at helsevesenet blir belastet.

PSL mener at på avtalespesialistene utgjør en viktig del av «sørge for» ansvaret og vil oppfordre til økt satsing på avtalespesialistordningen som et viktig supplement til den øvrige spesialisthelsetjenesten.

Dette er også i tråd med Helse-vest utviklingsplan for 2023-2035 hvor bl.a. også psykisk helse er pekt ut som strategisk innsatsnivå. Det står beskrevet i regional utviklingsplan for 2020-2024 at man vurderer etablering av flere avtalespesialisthjemler og at dette er i tråd med sentrale styringsbudskap. PSL oppfordrer til at dette videreføres også i Utviklingsplan for Helse-Vest 2023-2035

Vi stiller oss til disposisjon og vil gjerne delta i videre dialog og samarbeid om utvikling av en desentralisert og fremtidsrettet spesialisthelsetjeneste.

For styret i Praktiserende spesialisters landsforening

Erik Dyb Liaaen, Leder